

Utbildningsutskottets betänkande**1977/78: 26****med anledning av motioner om särskild samordnad gymnasieskola i Simrishamn****Motionerna**

1976/77: 490 av Erik Johansson i Simrishamn (s) och Lennart Bladh (s) vari yrkas att riksdagen beslutar hos regeringen anhålla att skolöverstyrelsen får i uppdrag att anordna särskild samordnad gymnasieskola i Simrishamn enligt skolöverstyrelsens hemställan den 21 april 1975,

1976/77: 1158 av Einar Larsson m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen genom förnyad prövning kräver att försöksverksamhet med särskild samordnad gymnasieskola (SSG-skola) får bedrivas i Simrishamn.

Utskottet

Sedan läsåret 1973/74 bedrivs försöksverksamhet med en särskild organisationsmodell av gymnasieskolan i regioner med ett elevunderlag av 300—400 16-åringar. Organisationsmodellen kallas särskild samordnad gymnasieskola (SSG). Försöksverksamheten anordnas f. n. på dels fyra orter där treåriga gymnasieskollinjer tidigare inte funnits, dels på några orter vilka tidigare haft reguljär gymnasieskola men där elevunderlaget minskat under senare år.

Enligt 7 kap. 6 § skolförordningen (1971: 235) får gymnasieskola inrättas av kommun eller landstingskommun, om skolöverstyrelsen medger det. Försöksverksamhet med SSG medges av regeringen.

Rekryteringsbasen för gymnasieskolan växer för tillfället. Antalet 16-åringar är i dag ca 106 000. Detta antal växer fram till år 1982 med ca 18 000 då ett maximum nås med ca 124 000 16-åringar. Sedan minskar antalet 16-åringar fram till år 1985. Under åren 1986 och 1987 följer en svag ökning. Sedan sjunker antalet 16-åringar på nytt och når ett minimum på knappt 98 000 år 1992. Differensen mellan maximum år 1982 och nu beräkningsbart minimum år 1992 uppgår således till i runt tal 26 000 16-åringar. Det är ungefär en femtedel av rekryteringsbasen för gymnasieskolan som försvinner på en tioårsperiod. Regionala och lokala variationer av denna riksgenomsnittliga elevutveckling förekommer självfallet.

Den dåvarande regeringen lämnade i juni år 1975 utan åtgärd en anhållan av kommunfullmäktige i Simrishamn om försöksverksamhet med SSG. Samtidigt gav regeringen skolöverstyrelsen (SÖ) i uppdrag att se-

nast den 1 april 1979 inkomma till regeringen med en redovisning av utvärderingen av den pågående försöksverksamheten med SSG. Regeringen förklarade sig beredd att därefter efter framställning från skolstyrelsen i Simrishamn åter pröva frågan om anordnande av SSG i Simrishamn.

Utskottet har våren 1976 behandlat frågan om SSG i Simrishamn i betänkandet 1975/76: 22 (s. 5). Utskottet, som förklarade att det för sin del självfallet inte har någon erinran mot anordnandet av SSG i Simrishamn så snart förutsättningar finns, föreslog att riksdagen skulle avslå motionen 1975/76: 365 om sådan försöksverksamhet i Simrishamn med hänvisning till dels nyssnämnda regeringsbeslut, dels att riksdagen i tidigare sammanhang inte ansett sig böra ta ställning till förläggningen av försöksverksamhet med SSG. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr 1975/76: 251).

I motionen 1976/77: 490 hemställs nu att riksdagen hos regeringen anhåller att SÖ får i uppdrag att anordna SSG i Simrishamn enligt SÖ:s hemställan den 21 april 1975. Enligt motionärerna är det inom Simrishamnsområdet mycket betydelsefullt att erbjuda ungdomen en varierande utbildning och att göra regionen rustad för ett vidgat sysselsättningsutbud. I motionen 1976/77: 1158 hemställs vidare att riksdagen hos regeringen genom förnyad prövning kräver att försöksverksamhet med SSG får bedrivas i Simrishamn. Inrättande av SSG i Simrishamn skulle enligt motionärernas mening göra gymnasieutbildningen mera lättillgänglig och därmed öka jämlikheten på utbildningens område i sydöstra Skåne.

I mars 1977, alltså sedan motionerna väcktes, har Simrishamns kommun hos regeringen hemställt att få anordna SSG. Vidare har skolstyrelsen i Simrishamn i maj 1977 hos regeringen anhållit att SSG inrättas i Simrishamn. Därvid åberopas bl. a. reseavståndet till gymnasieutbildning för kommunens ungdom. Länskolnämnden i Kristianstads län, som i sitt yttrande lägger fram förslag till en organisationsplan för skolan, tillstyrker framställningen även om tillkomsten av SSG i Simrishamn enligt nämnden innebär att det inte blir möjligt att upprätthålla Tomelilla gymnasieskola med nuvarande organisation. Länsstyrelsen i Kristianstads län anser att gymnasial utbildning i Simrishamn är en viktig faktor när det gäller att tillskapa gynnsamma företagsbetingelser i denna del av Skåne och tillstyrker framställningen. Utskottet har i ärendet i övrigt inhämtat följande.

Ystads gymnasierregion omfattar kommunerna Ystad och Skurup och delar av Sjöbo kommun i Malmöhus län samt Simrishamn och Tomelilla i Kristianstads län. Frågan om elevområde för SSG i Simrishamn har lämnats öppen av Simrishamns kommun. I sitt yttrande över Simrishamns kommuns framställning förutsätter länskolnämnden i Kristianstads län att Ystads gymnasierregion bibehålls oförändrad och alltså även fortsättningsvis får bilda ett elevområde. Ungdomarna som tillhör detta elevom-

råde skall ha möjlighet att söka antingen till gymnasieskolan i Ystad eller till SSG i Simrishamn. Enligt Ystads kommun är det för sydöstra Skåne ytterst väsentligt att man har en gymnasieskola med fullödigt utbildningsutbud och inte splittrar utbildningsresurserna och elevunderlaget på två mindre enheter, varigenom varken Ystad eller Simrishamn kan motsvara de krav på utbildningsmöjligheter som regionens invånare har rätt att ställa. Ystads kommun avstyrker förslaget och yrkar — därest beslutande myndigheter finner anledning att bifalla Simrishamns anhållan om SSG — att elevområdet för SSG skall omfatta endast Simrishamns kommun, så att inte elever från regionens övriga kommuner mot sin vilja kan hänvisas till utbildning i Simrishamn. Skurups kommun "har inte något att erinra mot att särskild samordnad gymnasieskola inrättas i Simrishamns kommun men kan inte acceptera att valmöjligheterna för kommunens gymnasieelever vid gymnasiet i Ystad blir sämre eller att resvägen blir längre genom inrättande av gymnasieskola i Simrishamn". Sjöbo kommun anför likartade synpunkter. Tomelilla kommun, som önskar ha kvar den egna kommunens nuvarande utbildningsmöjligheter, anför att det inte är rimligt att genom uppbyggnad av en särskild gymnasieskola i Simrishamn dela ett näringsgeografiskt rätt sammansatt gymnasieområde i två mindre områden med därav åtföljande kvalitativa försämringar för båda områdena. Länskolnämnden i Malmöhus län anser för sin del att man, i den hårt ansträngda ekonomiska situation som alla kommuner just nu befinner sig i och med viss säkerhet kommer att befinna sig i under 1980-talet, i första hand bör utnyttja de utbildningsresurser som finns inom befintliga nu utbyggda gymnasieskolor. Nämnden samt länsstyrelsen i samma län kan av detta och andra skäl, bl. a. elevutvecklingen inom gymnasierregionen, inte tillstyrka förslaget.

Länskolnämnden i Kristianstads län har lämnat uppgift om antalet barn med födelseår 1962—1977 i Simrishamns kommun. Antalet barn i årskullarna är högst år 1964 (291) och lägst år 1977 (194), vilket innebär att antalet 16-åringar år 1980 nu kan beräknas till 291 och år 1993 till 194.

SÖ prövar f. n. framställningar om försöksverksamhet med SSG från tre kommuner, däribland från Simrishamns kommun.

Konsekvenserna på både kort och lång sikt av ett inrättande av särskild samordnad gymnasieskola i Simrishamn för Ystads gymnasierregion måste bedömas av SÖ och ytterst av regeringen mot bakgrund av alla relevanta omständigheter. Utskottet anser det för sin del angeläget att en sådan gymnasieskola inrättas i Simrishamn om förutsättningar härför finns och om detta under tid som kan överblickas inte kommer att menligt inverka på utbudet av gymnasieutbildning i Ystad. Riksdagen bör ge denna uppfattning till känna för regeringen.

Utskottet hemställer

att riksdagen beträffande särskild samordnad gymnasieskola i Simrishamn med anledning av motionerna 1976/77: 490 och 1976/77: 1158 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 9 maj 1978

På utbildningsutskottets vägnar

STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Stig Alemyr (s), Clacs Elmstedt (c), Ove Nordstrandh (m), Sven Johansson (c), Bengt Wiklund (s), Linnea Hörlén (fp), Lars Gustafsson (s), Per-Olof Strindberg (m), Roland Sundgren (s), Helge Hagberg (s), Jörgen Ullenhag (fp), Lennart Bengtsson (c) och Gunnar Richardson (fp).